

A termőtalaj letermelése lenne a megoldás Norvégiában, amikor mezőgazdasági területeken építkeznek?

Az európai népesség növekedésével arányosan egyre nagyobb nyomás nehezedik a politikusokra és a jogalkotókra, hogy átminősítsék a mezőgazdasági területeket, ezáltal lehetőséget teremtve új lakóházak, utak, repülőterek és ipari-kereskedelmi övezetek építésére. Hogyan kéne eljárniuk a politikusoknak? Lehetséges letermelni a talajt és átvinni más területre, hogy aztán hasonló minőségű termőföldet hozzanak létre? Kinek kellene állni a költségeket?

Szerző: Adam O'Toole, (Norvég Bioökonómiai Kutató Intézet - NIBIO, EJP-Soil Norvégia)

Kép: Oskar Puschmann, Norvég Bioökonómiai Kutató Intézet (NIBIO)

Azokban az európai országban, ahol nagy földterületek állnak rendelkezésre, nagy eséllyel észre sem veszik a mezőgazdasági területek lassú kiszáradását és a földhasználatban történt változást, viszont azokban az országokban, ahol kevesebb a mezőgazdasági terület, a probléma jobban érzékelhető. Az egyik ilyen ország Norvégia, ahol a földterületnek csak 3%-a művelhető, Európában talán ez a legalacsonyabb. Összehasonlításképpen: Németország és Franciaország területének 33%-a művelhető, Olaszországban ez a szám 22%. A kiváló minőségű és sík mezőgazdasági területek hiánya miatt Norvégiában egyre jobban terjed az a vitatott ötlet, hogy a fejlesztési területeken található talaj legfelső rétegének letermelésével új mezőgazdasági területeket hozzanak létre, olyan területeken, ahol a talaj sekély, korábban erdős volt, vagy terméketlen. Az IKEA hároméves csatát adott fel tavaly a norvég mezőgazdasági szakszervezettel és a norvég talajvédelmi szövetséggel, ami azon folyt, hogy új IKEA raktárat építhessenek az autópálya melletti termőföldön. Annak ellenére vesztett az IKEA, hogy a helyi politikusok örömmel fogadták volna az új üzleti tevékenységet és a munkahelyteremtési lehetőségeket. Az 1980-as évek korábbi termőtalaj letermelési projektjei, melyekben a meredek lejtős területeket kevésbé meredekké és művelhetőbbé tették, azt mutatták, hogy több évtized elteltével elfogadható talajszerkezetet és termésszintet lehet elérni az új területen elterített termőtalajon. A pozitív eredmény azonban annak függvénye, hogy a gépezetelők megfelelően képzettek-e és van-e tapasztaltuk a termőtalaj helyes eltávolításában, tárolásában és a lehető legmondosabb elhelyezésre törekcsenek-e. Nagy különbség van aközött, hogy azért mozgatnak földet, hogy utat építsenek vagy pedig, hogy olyan területet hozzanak létre, ahol élelmiszert természetnek a talajon. A néhány jó példa ellenére az agrárközösségekben továbbra is erős szkepticizmus tapasztalható a talajmozgatás előnyeivel kapcsolatban, és vannak, akik attól tartanak, hogy ez az opció csak a mezőgazdasági területeket kiaknázó fejlesztéseket segíti majd.

Politikai dilemma - Engedni kell-e a fejlesztőknek, hogy mezőgazdasági területre építsenek?

A közelmúltban két norvég helyi politikus, Simon Nordanger a Középpártból és Herman Ekle Lund, független politikus a *Nationen* országos mezőgazdasági újság vezércikkében kifejtették, hogy nehéz döntés előtt álltak, amikor arról döntöttek, hogy engedélyezék-e egy ingatlanfejlesztőnek, hogy új lakóépületet építsen termőföldre. Talajvédelmi szempontból a fejlesztő kötelezettségei eleve szigorúak voltak. Ahhoz, hogy a beruházásra megkapják az engedélyt kétszer akkora területet kötelesek kialakítani mezőgazdasági művelésre, mint amekkorát a beruházáshoz kisajátítanak. Ennek ellenére a politikusok még tovább kételkedtek. Vajon az új kialakítású termőföldek termékenysége és minősége valaha meg fog-e egyezni az eredeti területével?

Képek: Oskar Puschmann, Norvég Bioökonómiai Kutató Intézet (NIBIO)

A megállapodás érdekében a beruházók kibővítették ajánlatukat és kötelezettséget vállaltak arra, hogy nem csak az általuk beépített termőföld kétszeresének megfelelő mezőgazdasági terület hoznak létre, hanem az új termőföld minőségét és talajszerkezetét is jelentősen javítják. Javaslatuk a következőket tartalmazta:

- A legjobb mezőgazdasági gyakorlatok megvalósítása
- Fedőnövények ültetése a fő növényekkel a talaj szén növelése és a talaj szerkezetének javítása érdekében

- Bioszén, trágya és komposzt alkalmazása a talaj minőségének és szénmegkötő képességének javításához. Ezzel arra törekednek, hogy az új termőföld a légköri szén-dioxid nettó elnyelője legyen.

A norvég fenntartható talajhasználat és gazdálkodás legjobb gyakorlatának példája?

Noha felismerték, hogy a kibővített ajánlat a „zöldre mosás” egy formájának tekinthető, a politikusok úgy döntöttek, hogy elfogadják az ajánlatot és jóváhagyják a beruházást. A cikkben kifejtették indoklásukat, azt remélve, hogy ez a példa precedenst teremthet Norvégia további beruházásaihoz, ahol a fenntartható talajhasználat és gazdálkodás legjobb gyakorlata bekerülhet a beruházási megállapodásba. Abban is reménykednek, hogy az ingatlanfejlesztők új finanszírozási forrássá válhatnak a talajjavítás és a szén-dioxid megkötési módszerek számára a mezőgazdaságban.

Képek: Oskar Puschmann, Norvég Bioökonómiai Kutató Intézet (NIBIO)